

CHAPTER

1

ภาพรวม การทำงานปี 2566

- \ สารจากประธานกรรมการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย
- \ สารจากผู้ว่าการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย
- \ BOT at a Glance
- \ ภาพรวมการทำงาน ปี 2566

นายปรเมธี วิมลศิริ
ประธานกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

BANK
OF
THAILAND
PUBLICATIONS

สารจากประธานกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

ในปี 2566 เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวจากช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในหลายมิติ แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมทั่วถึงทุกภาคส่วน ในขณะที่ยังต้องเผชิญกับความท้าทายจากภาวะเศรษฐกิจการเงินโลกที่มีความผันผวน ปัญหาภูมิรัฐศาสตร์ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งเป็นโจทย์สำคัญของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ที่ต้องดำเนินงานเพื่อรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจไทยให้ฟื้นตัวอย่างยั่งยืน (Ensuring Resiliency) รวมถึงการเตรียมความพร้อมขององค์กรเพื่อรองรับการทำพันธกิจในอนาคต

ในปีนี้ ธปท. ดำเนินการปรับนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ให้กลับสู่ภาวะปกติต่อเนื่องจากปี 2565 ทั้งการทยอยปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย และการปรับมาตรการทางการเงินให้เข้าสู่ภาวะปกติ หลังจากที่ได้ผ่อนปรนในช่วงโควิด 19 ควบคู่ไปกับการดูแลประชาชนกลุ่มเปราะบางด้วยมาตรการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืนที่ครอบคลุมตลอดวงจรหนี้ นอกจากนี้ ธปท. ได้เตรียมภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย (financial landscape) ให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมที่กระทบต่อระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเงินดิจิทัลเพื่อสร้างโอกาส นวัตกรรม และการเข้าถึงบริการทางการเงิน ควบคู่กับการยกระดับการจัดการภัยทุจริตทางการเงิน

คณะกรรมการ ธปท. ร่วมกับคณะกรรมการนโยบาย ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายการเงิน คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน และคณะกรรมการระบบการชำระเงิน ตลอดจนคณะกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย คณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง และคณะกรรมการธรรมาภิบาล ได้วางแนวทางการดำเนินงานของ ธปท. โดยเน้นการทำงานเชิงรุก ปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการผลักดันนโยบายให้สัมฤทธิ์ผล สื่อสารมาตรการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของ ธปท. ต่อสาธารณชน มีการกำกับดูแลความเสี่ยงที่รัดกุมและส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีในองค์กร รวมไปถึงการยกระดับศักยภาพองค์กร เพื่อให้ ธปท. เป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจไทยในอนาคต ซึ่งในปี 2567 คณะกรรมการ ธปท. จะยังคงติดตามและสนับสนุนการดำเนินการดังกล่าวของ ธปท. ต่อไป

ในนามของคณะกรรมการ ธปท. ผมขอขอบคุณคณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน ธปท. ทุกท่านที่ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถท่ามกลางความท้าทายตลอดทั้งปี 2566 ทำให้การดำเนินงานของ ธปท. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการประสานนโยบายร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันและองค์กรต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น เพื่อมุ่งเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจการเงินที่มีเสถียรภาพและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนและทั่วถึง

นายปรเมธี วิมลศิริ
ประธานกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

นายเศรษฐ์วุฒิ สุทธิวานฤพจน์
ผู้อำนวยการธนาคารแห่งประเทศไทย

สารจากผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

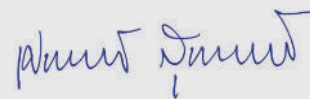
การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกในปี 2566 มีลักษณะแตกต่างจากช่วงก่อนโควิด 19 หลายประการ ทั้งการเติบโตที่ช้าและไม่ทั่วถึง การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน รวดเร็ว และความไม่แน่นอนที่สูงขึ้น ภายใต้บริบทเช่นนี้ หัวใจสำคัญในการดูแลเศรษฐกิจไทยให้เติบโตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน คือ การสร้างเศรษฐกิจไทยให้มีความแข็งแกร่งอย่างยืดหยุ่น (resiliency) ซึ่งต้องมี 3 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ มีความมั่นคงและเสถียรภาพ มีภูมิคุ้มกัน และเติบโตได้ทันกระแสโลกใหม่ คล้ายกับตุ๊กตาล้มลุกที่ทั้งทนทานต่อแรงกระแทกที่เปรียบได้กับการเปลี่ยนแปลง และยังสามารถล้มแล้วลุกได้เองอย่างรวดเร็ว

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ในฐานะผู้ดูแลเศรษฐกิจการเงินของประเทศ จึงมุ่งเน้นการดำเนินนโยบายที่จะทำให้เศรษฐกิจไทยมีองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านข้างต้น โดยในด้านความมั่นคงและเสถียรภาพ ธปท. ได้ปรับการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจการเงินเป็นแบบผสมผสาน กล่าวคือ ททยอยขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายอย่างค่อยเป็นค่อยไปเพื่อให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ต่อเนื่อง และไม่ติดกับดักดอกเบี้ยต่ำในระยะยาว แต่ก็คำนึงถึงกลุ่มเปราะบางด้วยในเวลาเดียวกัน จึงยังมีมาตรการทางการเงินเพิ่มเติมเพื่อช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางให้ได้รับผลกระทบน้อยที่สุดจากอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่เพิ่มขึ้น

ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสังคม ธปท. มุ่งส่งเสริมให้คนไทยมีความรู้ทั้งด้านการเงินและการป้องกันภัยทุจริตทางการเงิน รวมถึงผลักดันกฎหมายและมาตรการร่วมกับองค์กรต่าง ๆ อาทิ การออกมาตรการจัดการภัยทุจริตทางการเงิน และการผลักดัน พรก. มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 เพื่อจัดการกับมิจฉาชีพและลดความเสียหายที่เกิดขึ้นกับประชาชนจากภัยทางการเงิน รวมถึงการส่งเสริมความรู้ทางการเงิน และความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีทางการเงินให้กับประชาชน นอกจากนี้ ธปท. ยังยกระดับการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินให้มีความมาตรฐานและครอบคลุมยิ่งขึ้น ด้วยการออกหลักเกณฑ์การให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม (responsible lending) เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

ด้านการเติบโตในกระแสโลกใหม่ ธปท. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของภาคการเงินอย่างต่อเนื่อง โดยอยู่ระหว่างการผลักดันการพัฒนาเชิงโครงสร้างภายใต้หลัก 3 Opens ได้แก่ (1) Open Infrastructure การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จะรองรับการเติบโตของภาคเศรษฐกิจผ่านการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินกับต่างประเทศ เช่น cross-border QR payment (2) Open Data ที่จะเชื่อมต่อระบบข้อมูลของผู้ใช้กับผู้ให้บริการที่แตกต่างกันได้ ซึ่งจะเอื้อให้ผู้ให้บริการเข้าถึงบริการทางการเงินได้ง่ายขึ้น และผู้ให้บริการสามารถนำเสนอบริการที่เหมาะสมได้มากขึ้น (3) Open Competition เปิดให้มีการแข่งขันระหว่างผู้ให้บริการที่มากขึ้น ผ่านการผลักดันให้เกิดธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา หรือ Virtual Bank เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้ประโยชน์จากบริการที่ดีขึ้น สะดวกขึ้น และครบวงจรมากขึ้น

งานที่ ธปท. ทำในปี 2566 นี้จะต่อยอดขยายผลไปเป็นโครงการสำคัญ ๆ ที่เราจะได้เห็นกันในปีต่อ ๆ ไป และ ธปท. จะยังยกระดับมาตรฐานการทำงานบนฐานความรู้และข้อมูล มีกระบวนการกำหนดนโยบายที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ และตัดสินใจเชิงนโยบายโดยยึดผลประโยชน์สาธารณะและประชาชนเป็นสำคัญ

นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ
ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

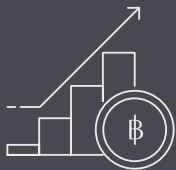
BOT at a Glance

ในปี 2566 เศรษฐกิจไทยโดยรวมอยู่ในทิศทางฟื้นตัว แต่ยังไม่ทั่วถึง และช้ากว่าที่คาด ระบบการเงินยังมีเสถียรภาพ แต่ยังมีจุดเปราะบาง คือหนี้ครัวเรือนที่สูง ดังนั้น ธปท. จึงทยอยปรับการดำเนินนโยบายและมาตรการ จากเดิมที่เน้นกระตุ้นเศรษฐกิจเพื่อรองรับภาวะวิกฤต มาสู่การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน และการวางโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินระยะยาว พร้อมทั้งยังมีมาตรการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางแบบเจาะจง (targeted) เพื่อสนับสนุนให้เศรษฐกิจไทยมีความทนทาน ยืดหยุ่น และปรับตัวได้ดี (resilience) ภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ

รวมทั้งรองรับกระแสโลกใหม่อย่างดิจิทัลและความยั่งยืน ต่อสิ่งแวดลอม นอกจากนี้ ธปท. ให้ความสำคัญกับการรับฟังความเห็นจากทุกภาคส่วน และวิเคราะห์ข้อมูลรอบด้าน เพื่อนำมาประกอบการออกแบบนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

การทำงานของ ธปท. ในปี 2566 สามารถช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ธุรกิจ และการดำเนินชีวิตของคนไทย แสดงเป็นสถิติตัวเลขได้ ดังนี้

เศรษฐกิจไทย

คณะกรรมการนโยบายการเงิน
ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย
อย่างค่อยเป็นค่อยไปครั้งละ

0.25% รวม 5 ครั้ง

มาอยู่ที่ **2.50%**

เพื่อช่วยให้อัตราดอกเบี้ยนโยบายปรับจากระดับที่ผ่อนคลายมากในช่วงโควิด 19 เข้าสู่ระดับที่เป็นกลางต่อเศรษฐกิจมากขึ้น ซึ่งเป็นระดับที่ช่วยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพและยั่งยืน

ประชาชนและธุรกิจ

ขยายเวลามาตรการสินเชื่อฟื้นฟู
และสินเชื่อเพื่อการปรับตัว
ออกไปอีก 1 ปี จากวันที่ 9 เมษายน
2566 เป็นสิ้นสุดวันที่ 9 เมษายน
2567 เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจ
SMEs ที่ยังคงได้รับผลกระทบจาก
สถานการณ์โควิด 19 ได้รับ
ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง รวมถึง
เพื่อเสริมสภาพคล่องให้กับธุรกิจ
ที่ต้องการปรับตัว จำนวน

65,864 ราย

ณ เดือนธันวาคม 2566

มาตรการแก้ไขเพิ่มเติม :

ณ เดือนธันวาคม 2566 มีลูกหนี้ของ
ธนาคารพาณิชย์ SFIs และ non-bank
ที่อยู่ภายใต้มาตรการช่วยเหลือรวม

3.52 ล้านล้านบาท

จำนวน **6.37** ล้านบัญชี

ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อย
ที่เป็นหนี้เสียจากผลกระทบโควิด 19
ผ่านมาตรการปรับโครงสร้างหนี้ ซึ่ง

70% ของจำนวนบัญชี

เป็นลูกหนี้รายย่อยของ SFIs โดย
ณ เดือนธันวาคม 2566 จำนวนบัญชี
ลูกหนี้รายย่อยในกลุ่มนี้ของ SFIs อยู่ที่

2.58 ล้านบัญชี

ลดลง **20%**

เมื่อเทียบกับเดือนสิงหาคม 2565*

* เทียบกับจำนวนลูกหนี้ของ SFIs ที่เป็นหนี้เสียจากผลกระทบโควิด 19 ณ สิ้นเดือนสิงหาคม 2565 ซึ่งเผยแพร่ในเอกสารแนวทางการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืน

โครงการพักทรัพย์ พักหนี้ :
มียอดสินเชื่อที่อนุมัติแล้ว

74,114 ล้านบาท
และมีจำนวนผู้ได้รับความช่วยเหลือ
500 ราย
(ปิดโครงการ ณ วันที่ 9 เมษายน 2566)

คณะกรรมการลดอัตราดอกเบี้ยชำระ
หนี้บัตรเครดิตขั้นต่ำจาก

10% เป็น **5%**
และมาตรการขยายระยะเวลาชำระหนี้
ของสินเชื่อบุคคลดิจิทัล จาก
6 เดือนเป็น 1 ปี ไปจนถึงสิ้นปี 2566

ทางด่วนแก้หนี้มียอดช่วยเหลือสะสม
ตั้งแต่เปิดบริการเมื่อเดือนเมษายน
2563 ถึง 31 ธันวาคม 2566 จำนวน
287,052 บัญชี
(เฉพาะในปี 2566 จำนวน
30,724 บัญชี) คิดเป็น **73%**
ของจำนวนผู้เข้าเงื่อนไข**

การให้คำปรึกษาและรับเรื่อง
ร้องเรียนด้านการใช้บริการทาง
การเงินและภัยการเงิน : ในปี 2566

ได้รับเรื่องร้องเรียน

รวมประมาณ **5,951** รายการ

โดย **85%** ของเรื่องร้องเรียน
เกี่ยวกับด้านบริการทางการเงิน

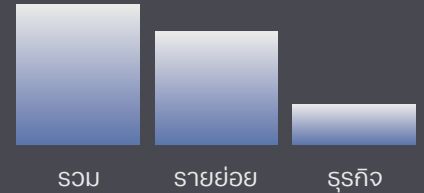
ให้คำปรึกษาและให้ข้อมูล

10,235 รายการ

หมอนี้เพื่อประชาชน ตั้งแต่
เปิดบริการเมื่อเดือนมกราคม 2564
มียอดผู้สมัครเข้ารับคำปรึกษาสะสม

จำนวน **9,520** ราย
(เฉพาะในปี 2566 จำนวน 2,364 ราย)
เป็นรายย่อย **7,523** ราย
และธุรกิจ **1,997** ราย

คลินิกแก้หนี้มียอดช่วยเหลือ
สะสม ณ เดือนธันวาคม 2566
จำนวนกว่า
152,700 บัญชี
เพิ่มขึ้น **49%**
จาก ณ สิ้นปี 2565

ธุรกรรมชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ณ สิ้นปี 2566

จำนวน
คนลงทะเบียน
พร้อมเพย์

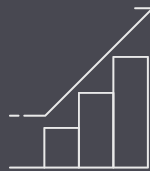
77.2
ล้านหมายเลข

เพิ่มขึ้น **2.9**
ล้านหมายเลข
จากปี 2565

ปริมาณการโอนเงิน
ผ่านพร้อมเพย์
เฉลี่ยต่อวัน

54.5
ล้านรายการ

มูลค่าการโอนเงิน
ผ่านพร้อมเพย์
เฉลี่ยต่อวัน
129.9
พันล้านบาท

สถิติการใช้งาน
สูงสุดใหม่
(NEW HIGH)

75.9
ล้านรายการต่อวัน
เมื่อเดือนธันวาคม 2566

PromptPay-
PayNow

มีจำนวนธุรกรรม

756,000
รายการ

เพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่าจาก
ปีก่อนหน้า และมีมูลค่า
ธุรกรรมรวม

4,700 ล้านบาท

เพิ่มขึ้น 1 เท่า
จากปีก่อนหน้า

Cross-border
QR Payment

มีจำนวนธุรกรรมรวม

720,000
รายการ

เพิ่มขึ้นเกือบ 13 เท่า
จากปีก่อนหน้า และมี
มูลค่าธุรกรรมรวม

600 ล้านบาท

เพิ่มขึ้น 6 เท่า
จากปีก่อนหน้า

** ผู้เข้าเงื่อนไขคือ คนที่สมัครเข้ามาทั้งหมด หักออกด้วยคนที่ติดต่อไม่ได้ และคนที่ไม่เข้าเงื่อนไขต่าง ๆ เช่น ไม่พบบัญชี คำขอซ้ำ หรือยกเลิกคำขอ

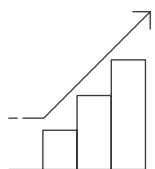
ภาพรวมการทำงาน ปี 2566

ความท้าทายของเศรษฐกิจไทย ภายใต้การฟื้นตัวอย่างยั่งยืน

ในปี 2566 เศรษฐกิจไทยโดยรวมอยู่ในทิศทางฟื้นตัว แม้ยังไม่ทั่วถึงและโตช้ากว่าที่คาด เสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ยังมีจุดเปราะบาง คือ หนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง และความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศ ภายใต้บริบทดังกล่าว ธปท. จึงทยอยปรับการดำเนินนโยบายและมาตรการ จากเดิมที่เน้นกระตุ้นเศรษฐกิจ เพื่อให้หลุดพ้นจากภาวะวิกฤต มาสู่การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน และการวางโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินระยะยาวควบคู่กับการมีมาตรการช่วยเหลือทางการเงินแบบเฉพาะจุด (targeted) สำหรับกลุ่มเปราะบาง เพื่อช่วยให้เศรษฐกิจไทยมีความทนทาน ยืดหยุ่น และปรับตัวได้ดีภายใต้กระแสดิจิทัล และกระแสดความยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อม (resilience) ซึ่งในการดำเนินการ ธปท. ให้ความสำคัญกับการรับฟังความเห็นจากทุกภาคส่วน รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกและรอบด้าน เพื่อนำมาประกอบการออกแบบนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมสูงสุด และลดผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นต่อระบบเศรษฐกิจ ประชาชน และภาคธุรกิจ

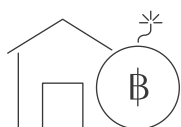
5 ใจทรงสำคัญของ สปท.

ในปี 2566 สปท. มุ่งผลักดันงานสำคัญ 5 ด้าน เพื่อให้มั่นใจว่าเศรษฐกิจไทยจะฟื้นตัวได้อย่างยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงในรูปแบบใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

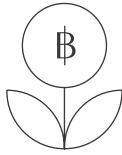
1 ปรับนโยบายเพื่อให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้อย่างมีเสถียรภาพ และไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงในระยะยาว

โดยได้ปรับทิศทางนโยบายการเงินและมาตรการทางการเงินให้กลับสู่ระดับปกติมากขึ้น เพื่อให้เศรษฐกิจไทยเติบโตสอดคล้องกับศักยภาพในระยะยาว ขณะที่ยังมีมาตรการทางการเงินไว้รองรับกลุ่มเปราะบางที่ยังฟื้นตัวไม่เต็มที่

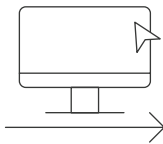
2 วางกลไกแก้ปัญหานี้คร้วเรือนอย่างยั่งยืน

เน้นแก้ไขปัญหานี้คร้วเรือนที่ครอบคลุมตลอดวงจรหนี้ และสร้างกลไกให้สถาบันการเงินต้องช่วยเหลือลูกหนี้อย่างต่อเนื่อง ทั้งการปรับโครงสร้างหนี้ให้แก่ลูกหนี้อีกก่อนและหลังการเป็นหนี้เสีย การแก้หนี้เรื้อรัง ตลอดจนการคุ้มครองสิทธิให้ลูกหนี้ได้รับความเป็นธรรมจากการใช้บริการทางการเงิน

3 สนับสนุนให้ภาคธุรกิจ เปลี่ยนผ่านสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

โดยให้น้ำหนักกับการวางรากฐานให้สถาบันการเงินผนวกเรื่องสิ่งแวดล้อมเข้าไปในกระบวนการทำธุรกิจแบบครบวงจร และผลักดันให้สถาบันการเงินมีผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เพียงพอต่อการช่วยให้ธุรกิจเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (transition finance product) โดยเริ่มจากอุตสาหกรรมนำร่อง

4 วางโครงสร้างพื้นฐาน การเงินดิจิทัล

เพื่อช่วยให้ภาคการเงินไทยสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและข้อมูลในการพัฒนานวัตกรรมและบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ผู้ใช้บริการได้ดีขึ้นและมีความรับผิดชอบต่อสังคม (responsible innovation) โดยได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจากปีก่อนภายใต้หลักการ Open Infrastructure, Open Data และ Open Competition

5 สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้พนักงาน ทำงานอย่างเต็มศักยภาพ

สปท. พัฒนาระบบบริหารทรัพยากรบุคคล การจัดการข้อมูล และระบบเทคโนโลยี ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนพันธกิจและแผนยุทธศาสตร์ในระยะถัดไป เพื่อให้องค์กรสามารถปรับตัวพร้อมรับความท้าทายทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากโจทย์ 5 ด้าน ถึงชีวิตคนไทย

การขับเคลื่อนโจทย์ทั้ง 5 ด้านตลอดปี 2566 มุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์
และเสริมสร้างความยืดหยุ่นทนทานให้กับเศรษฐกิจไทย คนไทย
และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

1 \ เศรษฐกิจไทย

ในปี 2566 เศรษฐกิจไทยอยู่ในทิศทางฟื้นตัว แต่ยังไม่ทั่วถึง และช้ากว่าที่คาด โดยเฉพาะช่วงหลังของปี เพราะมีปัจจัยเสี่ยงหลักจากเศรษฐกิจโลกที่ฟื้นตัวช้า และการลงทุนของภาครัฐที่ลดลงจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีล่าช้า อีกทั้งยังเริ่มมีสัญญาณว่าเศรษฐกิจไทยกำลังเผชิญปัญหาเชิงโครงสร้างที่รุนแรงขึ้น ส่วนเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำจากปัจจัยพิเศษและชั่วคราว ระบบการเงินโดยรวมมีเสถียรภาพ ซึ่งเมื่อซังนำหนักปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบด้าน การดำเนินนโยบายการเงินที่เหมาะสมจึงเป็นการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายแบบค่อยเป็นค่อยไปและอยู่ในระดับที่สอดคล้องกับแนวโน้มเศรษฐกิจการเงิน ควบคู่กับการดำเนินมาตรการทางการเงินเฉพาะจุด เพื่อดูแลกลุ่มเปราะบางที่รายได้ยังไม่ฟื้นตัวเต็มที่ อาทิ ขยายเวลามาตรการสินเชื่อฟื้นฟูและสินเชื่อเพื่อการปรับตัวออกไปอีก 1 ปี เป็นสิ้นสุดวันที่ 9 เมษายน 2567 เพื่อสนับสนุนให้ธุรกิจมีสภาพคล่องที่เพียงพอและเอื้อต่อการปรับตัวภายใต้กระแสโลกใหม่ และปรับเกณฑ์

คุณสมบัติลูกหนี้ให้สามารถเข้าโครงการคลินิกแก้หนี้ได้เพิ่มขึ้น

ภาวะการเงินตึงตัวขึ้นบ้างตามการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย แต่ยังไม่เป็นอุปสรรคต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในภาพรวม โดยการส่งผ่านอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่เพิ่มขึ้นในรอบนี้ไปยังอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ที่เรียกเก็บจากลูกค้ารายย่อยชั้นดี (Minimum Retail Rate: MRR) ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยที่เรียกเก็บจากลูกค้ารายใหญ่ชั้นดี (Minimum Loan Rate: MLR)¹ ซึ่งช่วยบรรเทาผลกระทบต่อลูกหนี้กลุ่มเปราะบางที่การกู้ยืมส่วนใหญ่อ้างอิง MRR ขณะที่การเติบโตของสินเชื่อแม้หดตัว แต่หลัก ๆ มาจากการทยอยใช้คืนหนี้ของภาคธุรกิจจากมาตรการในช่วงโควิด 19 ซึ่งถือเป็นสัญญาณที่ดี อีกทั้งมูลค่าสินเชื่อปล่อยใหม่ของธนาคารพาณิชย์สูงกว่าช่วงก่อนโควิด 19 แล้ว สะท้อนว่าธนาคารพาณิชย์ยังปล่อยเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ

2 \ ประชาชน

แม้เศรษฐกิจไทยจะทยอยฟื้นตัว แต่ยังมีจุดเปราะบางจากปัญหาหนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นหนึ่งในปัญหาเชิงโครงสร้างที่ ธปท. ตระหนักและให้ความสำคัญมาโดยตลอด จึงได้จัดทำทิศทางและแนวทางการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืนและครบวงจร เพื่อบูรณาการการแก้ปัญหาในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว จากทั้งภายใน ธปท. และกับหน่วยงานภายนอกเพื่อให้เป็นทิศทางเดียวกัน โดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. มาตรการแก้หนี้เพิ่มเติมที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ได้แก่ (1) ธปท. เร่งดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาหนี้ โดย ณ

เดือนธันวาคม 2566 มีลูกหนี้ของธนาคารพาณิชย์สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Specialized Financial Institutions: SFIs) และผู้ให้บริการทางการเงินที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank) ที่อยู่ภายใต้มาตรการช่วยเหลือรวม 3.52 ล้านล้านบาท จำนวน 6.37 ล้านบัญชี โดย ธปท. ได้ผลักดันให้สถาบันการเงินต่าง ๆ ติดต่อกู้ค่าเพื่อเสนอความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับความต้องการของลูกหนี้แต่ละกลุ่มอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการช่วยเหลือลูกหนี้ก่อนเป็นหนี้เสีย (pre-emptive) (2) สำหรับลูกหนี้รายย่อยที่เป็นหนี้เสียจากผลกระทบโควิด 19 ซึ่งจำนวนบัญชีส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้รายย่อยของ SFIs (คิดเป็น 70% ของจำนวนบัญชีของลูกหนี้กลุ่มนี้

¹ ธนาคารพาณิชย์ได้ทยอยปรับอัตราดอกเบี้ย MRR ประมาณ 50% ของอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ปรับขึ้น ซึ่งน้อยกว่า MLR ที่ปรับขึ้นประมาณ 70%

ทั้งหมด) นั้น SFIs ได้ทยอยให้ความช่วยเหลือผ่านมาตรการปรับโครงสร้างหนี้เป็นสำคัญ ณ เดือนธันวาคม 2566 จำนวนบัญชีลูกหนี้รายย่อยในกลุ่มนี้ของ SFIs อยู่ที่ 2.58 ล้านบัญชีลดลง 20% เมื่อเทียบกับเดือนสิงหาคม 2565² และ (3) คลินิกแก้หนี้ ได้ปรับเกณฑ์คุณสมบัติลูกหนี้นับัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลที่มีหนี้ค้างชำระมากกว่า 120 วัน ให้สามารถเข้าร่วมโครงการได้ รวมถึงเพิ่มทางเลือกแผนการชำระหนี้ให้กับลูกหนี้ในโครงการที่เริ่มมีปัญหาในการผ่อนชำระ โดย ณ เดือนธันวาคม 2566 มีลูกหนี้เข้าร่วมโครงการคลินิกแก้หนี้ ยอดสะสมกว่า 152,700 บัญชี เพิ่มขึ้น 49% จาก ณ สิ้นปี 2565 นอกจากนี้ ธปท. มีส่วนช่วยผลักดันให้มีการแก้ไขปัญหากลุ่มลูกหนี้สำคัญ ได้แก่ กลุ่มหนี้ข้าราชการครู และกลุ่มหนี้กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

2. มาตรการที่อยู่ระหว่างเตรียมบังคับใช้
ธปท. ได้สื่อสารแนวทางมาตรการใหม่ที่จะดูแลอย่างยั่งยืนและครบวงจร และเปิดรับฟังความคิดเห็นต่อร่างหลักเกณฑ์แนวทางแก้ไขปัญหาค่าหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืน ได้แก่ การให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม (responsible lending) ซึ่งจะยกระดับการดำเนินการจากการขอความร่วมมือให้สถาบันการเงินช่วยเหลือลูกหนี้ เป็นการกำหนดให้สถาบันการเงินต้องให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม

ดูแลลูกหนี้ที่มีปัญหาชำระหนี้ด้วยการปรับโครงสร้างหนี้ ช่วยลูกหนี้ที่เข้าข่ายเป็นหนี้เรื้อรัง (persistent debt) ให้ปิดจบหนี้ได้ รวมถึงคุ้มครองสิทธิลูกหนี้ให้เป็นธรรมยิ่งขึ้น ซึ่งจะมีผลบังคับใช้กับสถาบันการเงินและ non-bank ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2567 เป็นต้นไป ยกเว้นส่วนของหนี้เรื้อรังที่จะเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2567 (สำหรับ SFIs ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง ก่อนบังคับใช้ต่อไป) รวมถึงได้เตรียมแนวทางดูแลความเสี่ยงเชิงระบบอย่างมาตรการกำหนดภาระหนี้ต่อรายได้ (Debt Service Ratio) เพื่อดูแลการก่อหนี้ใหม่ ลดการก่อหนี้เกินตัว และให้ลูกหนี้มีรายได้หลังชำระหนี้เหลือเพียงพอต่อการดำรงชีพ โดยการบังคับใช้จะพิจารณาให้เหมาะสมกับบริบทของเศรษฐกิจ และจะสื่อสารล่วงหน้าให้ประชาชนและผู้ให้บริการมีเวลาในการปรับตัว นอกจากนี้ ธปท. อยู่ระหว่างพิจารณากลไกการกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามความเสี่ยงของลูกหนี้ (Risk-Based Pricing: RBP) เพิ่มเติม โดยมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสินเชื่อด้วยดอกเบี้ยที่สะท้อนตามความเสี่ยงของตน ผู้กู้ที่มีความเสี่ยงสูงเกินกว่าเพดานดอกเบี้ยตามกฎหมาย จะมีโอกาสเข้าถึงสินเชื่อในระบบมากขึ้นและลดการพึ่งพาหนี้นอกระบบ ขณะที่ผู้กู้ที่มีความเสี่ยงต่ำหรือมีประวัติการชำระหนี้ที่ดีจะมีโอกาสได้เงื่อนไขสินเชื่อที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการดูแลหนี้ครัวเรือน

² เทียบกับจำนวนบัญชีลูกหนี้ของ SFIs ที่เป็นหนี้เสียจากผลกระทบจากโควิด 19 ณ สิ้นเดือนสิงหาคม 2565 ซึ่งเผยแพร่ในเอกสารแนวทางการแก้ปัญหาค่าหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืน

3 ระบบสถาบันการเงิน

ธปท. ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการวางรากฐานภูมิทัศน์ใหม่ ของภาคการเงินไทย (financial landscape) ตามที่ได้ สื่อสารหลักการ ทิศทางสำคัญ และแนวนโยบายไว้ในปี 2565 เพื่อให้ภาคการเงินของไทยสามารถใช้เทคโนโลยีและข้อมูล เพื่อพัฒนานวัตกรรมและบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ ความต้องการของผู้ใช้บริการอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มีการแข่งขันอย่างเท่าเทียม รวมทั้งมีส่วนสนับสนุนภาคธุรกิจ ให้เปลี่ยนผ่านสู่การดำเนินธุรกิจที่คำนึงถึงความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างทันการณ์

ตลอดปี 2566 ธปท. ได้ดำเนินการตามทิศทาง ดังกล่าวโดยมีผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญ ได้แก่

1. ด้านการเงินดิจิทัล ธปท. พัฒนานวัตกรรม และบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ผู้ใช้บริการได้ดีขึ้น และมีความรับผิดชอบต่อสังคม (responsible innovation) ต่อเนื่องในปี 2566 ซึ่งบางส่วนได้เริ่มดำเนินการแล้ว เช่น การเชื่อมต่อระบบการชำระเงิน ระหว่าง ประเทศ (cross-border payment) การเปิดใช้งานระบบ PromptBiz ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่รองรับ การทำธุรกรรมการค้าและการชำระเงินข้ามธนาคารของ ธุรกิจในรูปแบบดิจิทัลอย่างครบวงจร ผ่านธนาคารพาณิชย์ นำร่อง 5 ราย ซึ่งคาดว่าจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และสร้างข้อมูลดิจิทัลให้กับภาคธุรกิจเพื่อต่อยอดในการใช้ ประโยชน์ เช่น การเข้าถึงแหล่งเงินทุน ขณะที่อีกหลายเรื่อง ได้เริ่มเปิดรับฟังความเห็นต่อแนวนโยบายแล้ว และกำลัง เร่งผลักดันให้เกิดผลขึ้นจริง เช่น นโยบายการเปิดกว้างให้ ใช้ประโยชน์จากข้อมูลตามสิทธิของผู้ใช้บริการ (Open Banking Data for Consumer Empowerment) และแนวทางการอนุญาตให้จัดตั้งธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank)

นอกจากนี้ ธปท. ได้พัฒนาโครงการสกุลเงินดิจิทัล ของธนาคารกลาง (Central Bank Digital Currency: CBDC) ทั้งด้าน Wholesale CBDC ที่เป็นการโอนเงินระดับ

สถาบันการเงินระหว่างประเทศในโครงการ Multiple Central Bank Digital Currency Bridge เพื่อช่วยลดต้นทุน และระยะเวลาในการทำธุรกรรม ขณะที่ ธปท. ยังริเริ่ม การพัฒนา Retail CBDC ที่เป็นการใช้ CBDC ระดับ ประชาชน เพื่อหาความเป็นไปได้ที่จะนำเอาเทคโนโลยี เบื้องหลังมาพัฒนา use cases หรือบริการใหม่ ๆ ที่ระบบ การชำระเงินปัจจุบันยังมีข้อจำกัดหรือทำได้ยาก โดย ธปท. ยังไม่มีแผนออกใช้ Retail CBDC ในอนาคต (อ่าน รายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน Box 5 ความก้าวหน้าโครงการ พัฒนาสกุลเงินดิจิทัลของธนาคารกลาง (CBDC))

2. ด้านภัยทุจริตทางการเงินจากช่องทางดิจิทัล

ในการพัฒนาและส่งเสริมการเงินดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ และมีประสิทธิภาพสูงสุด จำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่น ด้านความปลอดภัยให้กับประชาชน ซึ่งปัญหาภัยทุจริต ทางการเงินที่เพิ่มขึ้นและมีการพัฒนารูปแบบการหลอกลวง อย่างต่อเนื่อง ถือเป็นอุปสรรคสำคัญที่กระทบต่อความเชื่อมั่น ของประชาชนในการใช้บริการทางการเงินดิจิทัล โดย ธปท. ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวและไม่ได้นิ่งนอนใจ จึงเร่ง สร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชน และดำเนินการเพื่อดูแล และจัดการภัยทุจริตทางการเงินจากช่องทางดิจิทัล ในเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง ผ่านการออกแนวนโยบายและ มาตราการเพื่อยกระดับการป้องกัน การตรวจจับ และ การตอบสนองของผู้ให้บริการทางการเงินให้เท่าทันและ เป็นมาตรฐานเดียวกัน เช่น ให้สถาบันการเงินดส่งลิงก์ ทุกประเภทผ่าน SMS และอีเมล ยกเว้นความเข้มงวด ในกระบวนการยืนยันตัวตนขั้นต่ำด้วย biometrics เมื่อโอนเงินมูลค่าสูง และให้สถาบันการเงินมีสายด่วน ตลอด 24 ชั่วโมง แยกจากช่องทางให้บริการปกติ

นอกจากนี้ ธปท. ยังสนับสนุนการให้ความรู้ด้าน ภัยการเงินอย่างต่อเนื่อง รวมถึงผลักดันการพัฒนาระบบ Central Fraud Registry (CFR) ร่วมกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และ

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อใช้แลกเปลี่ยนข้อมูลบัญชีที่เข้าข่ายเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี โดยกลุ่มธนาคารได้แลกเปลี่ยนข้อมูลบัญชีที่ได้รับแจ้งจากผู้เสียหายตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 แล้วตั้งแต่สิ้นเดือนสิงหาคม 2566 ทั้งนี้ ธปท. จะดำเนินการยกระดับมาตรการป้องกันภัยทุจริตให้บูรณาการมากขึ้น โดยจะร่วมมือกับภาคสถาบันการเงิน และหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ยกกระดับมาตรฐานการเปิดบัญชีให้เข้มงวดขึ้น รวมถึงการสร้างกลไกความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันภัยทุจริตนอกภาคการเงิน และขยายช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งข้อมูลแจ้งเตือนภัยได้ง่าย

3. ด้านการเงินเพื่อสิ่งแวดล้อม ภายใต้ความท้าทายจากกระแสโลกที่ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ธปท. ได้ผลักดันให้ภาคการเงินมีบทบาทสำคัญในการช่วยสนับสนุนภาคธุรกิจและระบบเศรษฐกิจไทยให้เปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยในปีนี้ ธปท. ให้นำหนักกับการวางกลไกและมาตรฐานให้สถาบันการเงินนำเรื่องสิ่งแวดล้อมเข้าไปผนวกในการดำเนินธุรกิจอย่างจริงจังและครบวงจร ได้แก่ (1) มีแนวนโยบายการดำเนินธุรกิจสถาบันการเงิน โดยคำนึงถึงมิติด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (standard practice) เพื่อให้สถาบันการเงินใช้เป็นกรอบหลักการในการประเมินโอกาสและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม โดยผนวกเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานหรือมีผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นทางการและเป็นรูปธรรมและเหมาะสม (2) มีมาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (Thailand Taxonomy) ระยะที่ 1 สำหรับภาคพลังงานและภาคการขนส่ง ซึ่งเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีสัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงสุด เพื่อให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีมาตรฐานกลางและใช้อ้างอิงสำหรับการเข้าถึงบริการและเครื่องมือทางการเงินได้ และ (3) ผลักดันให้สถาบันการเงินมีผลิตภัณฑ์ทางการเงินเพื่อสนับสนุนให้ภาคธุรกิจปรับตัว เริ่มจากอุตสาหกรรม

นาร่อง ได้แก่ อุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย ซึ่งสถาบันการเงินได้สนับสนุนเงินทุนผ่านการให้สินเชื่ออัตราดอกเบี้ยพิเศษเพื่อซื้อเครื่องจักรที่เกี่ยวข้องกับการเก็บเกี่ยวอ้อยที่มีประสิทธิภาพเพื่อช่วยลด PM2.5 และ (4) เสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรในเรื่องการเงินเพื่อสิ่งแวดล้อม โดยบรรจุแนวทางการพัฒนาด้านนี้ไว้ใน industry handbook และสมาคมธนาคารไทยได้ทยอยจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ในระยะข้างหน้า ธปท. จะผลักดันให้ภาคสถาบันการเงินมีผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลายและเพียงพอเพื่อสนับสนุนการปรับตัวของภาคธุรกิจสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (transition product) ได้อย่างเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนงานพันธกิจและแผนยุทธศาสตร์ของ ธปท. ให้สัมฤทธิ์ผล จำเป็นต้องเสริมพลังให้กับบุคลากรผ่านการสร้างสภาพแวดล้อมทั้งระบบบริหารทรัพยากรบุคคล การวางแผนกำลังคน ระบบข้อมูล และระบบเทคโนโลยีที่เอื้อให้พนักงานทำงานอย่างเต็มศักยภาพ ควบคู่กับการเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นต่องานในอนาคต นอกจากนี้ ธปท. ได้ทยอยปรับโครงสร้างองค์กร เน้นรวมศูนย์กลุ่มงานที่มีลักษณะเดียวกัน เพื่อให้การทำงานสอดประสานมีประสิทธิภาพขึ้น และเพิ่มพลังการขับเคลื่อนงานในระยะข้างหน้า

จากการดำเนินการและมาตรการต่าง ๆ ที่ ธปท. ผลักดันมาตลอด ภายใต้ 5 โจทย์สำคัญ ได้ช่วยให้เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวพร้อมกับการมีรากฐานรองรับการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างทันการณ์ รวมถึงดูแลให้ภาคการเงินมีความมั่นคง ปลอดภัย ประชาชนมั่นใจในการใช้บริการสำหรับในภาคประชาชนยังมีมาตรการช่วยเหลือปัญหาหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืนซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจไทยเติบโตได้อย่างมั่นคง มีเสถียรภาพ เกิด resilience ที่แท้จริง